

AIDE MEMOIRE

GLAVNI POUČENI

1. Slovenija in Hrvaška sta se v skladu z mednarodnim pravom s svojimi ustavnimi dokumenti zavezali, da bosta v zvezi z mejo spoštovali stanje, kot je bilo na dan njune neodvisnosti, t.j. 25.6.1991 (načelo *uti possidetis*).

2. Hrvaška je po 25.6.1991 z enostranskimi dejanji poskušala prejudicirati potek meje, s čimer je ob slovensko-hrvaški meji enostransko ustvarjala nova fizična in politična dejstva. Tako je Hrvaška:

- **enostransko preimenovala Piranski zaliv, ki je zgodovinsko in mednarodno priznано ime, v Savudrijsko valo;**
- **leta 1992 enostransko in nezakonito nastavila kataster in zemljiško knjigo za del kopnega ozemlja ob Dragonji;**
- **v svoje uradne zemljevide in notranje pravne akte enostransko risala mejno črto v skladu s svojimi stališči (sredinska črta kot meja na morju);**
- **nezakonito postavila mejno prehodno točko Plovanija na slovenskem ozemlju južno od Dragonje, pri čemer je gradnjo nadaljevala kljub kontinuiranim protestom Slovenije.**

3. Slovenija vztraja na temeljnem izhodišču spoštovanja stanja na dan 25.6.1991, ki ga je potrdila tudi julija 2001 parafirana pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o skupni državni meji (sporazum Drnovšek-Račan). Ob upoštevanju tega izhodišča je Slovenija pripravljena na nove pogovore o spremembah tega sporazuma.

4. Slovenija in Hrvaška lahko odprta vprašanja rešujeta v okviru medsebojnih stikov, pogovorov in pogajanj, lahko v okviru in ob pomoči Evropske unije; lahko pa tudi kako drugače, npr. s pomočjo arbitraže. Pred in ob tem je treba doseči soglasje o spoštovanju dogovorjenega, saj ima Slovenija nekaj slabih izkušenj. Kar zadeva nekdanje jugoslovanske pravne akte in mednarodne pogodbe, je namreč Hrvaška praviloma upoštevala le tiste, ki so bili v njeno korist, ni pa upoštevala tistih, ki so ji prinašali obveznosti in nalagali restriktivno ravnanje.

SLOVENSKA STALIŠČA IN ARGUMENTI V ZVEZI S SLOVENSKO-HRVAŠKIM MEJNIM VPRAŠANJEM

1. Slovenija je po razpadu nekdanje SFRJ ohranila teritorialni izhod na odprto morje (slovensko teritorialno morje se stika z odprtim morjem).

Slovenija je imela kot del nekdanje Jugoslavije teritorialni izhod na odprto morje in ga ima v skladu z načelom spoštovanja stanja na dan 25.6.1991 še danes.

Slovenija je namreč naslednica Pogodbe med SFRJ in Republiko Italijo s prilogami od I do X z dne 10. novembra 1975 (osimski sporazum). Z osimskim sporazumom je določena meja med Slovenijo in Italijo, ki na jugu sega do točke T5, ki je točka teritorialnega izhoda Slovenije na odprto morje (na T5 se začne območje odprtega morja v Jadranskem morju).

Slovenija je hkrati tudi naslednica Sporazuma med Vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in Vlado Republike Italije o razmejitvi epikontinentalnega pasu med državama iz leta 1968. Slovensko nasledstvo tega sporazuma je Italija pripoznala. Ker ima Slovenija epikontinentalni pas, ima tudi teritorialni izhod na odprto morje.

Slovenija ima dokaze, iz katerih izhaja izvajanje slovenske jurisdikcije na območju izven Piranskega zaliva in do točke T5.

Tudi Hrvaška je z noto Ministrstva za zunanje zadeve RH z dne 18. novembra 2003 izrecno priznala, da je Slovenija kot del nekdanje SFRJ imela teritorialni izhod na odprto morje. V skladu s spoštovanjem stanja na dan 25.6.1991 ima tako Slovenija še danes teritorialni izhod na odprto morje.

2. Sloveniji pripada Piranski zaliv v celoti (načelo celovitosti Piranskega zaliva). Meja poteka po črti, ki povezuje Rt Madona in Rt Savudrija ter po savudrijski obali.

Slovenija je pred in po 25.6.1991 izvajala jurisdikcijo v celotnem Piranskem zalivu.

Slovenija ima v Piranskem zalivu tudi zgodovinski naslov. Že iz imena "Piranski zaliv" izhaja njegova zgodovinska pripadnost mestu Piran in njegovim prebivalcem.

Piranski zaliv ima status notranjih morskih voda Republike Slovenije. Tak status je imel Piranski zaliv tudi v času nekdanje Jugoslavije, v njem pa je imela Slovenija jasna civilna, upravna, pravna, policijska, ekološka in ekonomsko-gospodarska upravičenja.

To dokazuje večje število pravnih aktov, ki so bili sprejeti pred 25.6.1991 (še v času nekdanje Jugoslavije). Gre za splošne pravne akte, na primer Odlok o morskem ribištvu, ki ga je leta 1987 sprejela Skupnost obalnih občin Koper, iz katerega izhaja, da slovensko ribolovno morje sega od Rta Savudrija do Rta Debeli rtič.

Slovenija ima več deset posamičnih pravnih aktov, iz katerih izhaja jasno izvajanje slovenske jurisdikcije (jurisdikcije slovenskih organov) v celotnem Piranskem zalivu. To dokazuje tudi večje število pogodb o ribolovu, ki so jih sklepale slovenske obalne občine z ribiči ali ribiškimi združenji.

V podporo slovenskim stališčem govorijo tudi hrvaški dokumenti. Gre za hrvaške pravne akte (predvsem akte hrvaških lokalnih organov in policije), s katerimi je hrvaška stran soglašala z izvajanjem jurisdikcije slovenskih organov v Piranskem zalivu. Iz teh dokumentov jasno izhaja, da je tudi hrvaška stran priznavala celovitost Piranskega zaliva v okviru Slovenije.

Kljub jasnim dokazom, da je v Piranskem zalivu ves čas izvajala jurisdikcijo Slovenija, je Hrvaška v nasprotju s spoštovanjem stanja na dan 25.6.1991:

- enostransko preimenovala Piranski zaliv, ki je v celoti pod slovensko suverenostjo, v Savudrijsko valo;
- v svoje uradne zemljevide enostransko risala mejno črto v skladu s svojimi stališči (sredinska črta);
- v Piranskem zalivu leta 1998 postavila školjčišče, ki ga vsako leto kljub slovenskim protestom širi.

3. Zemljišče v velikosti 113 ha, ki leži južno od reke Dragonje (kanal sv. Odorika) in sega od mostu pod naseljema Kaštel in Dragonja do morja, je slovensko državno območje. Gre za zaselke Mlini-Škrilje, Bužini in Škodelin.

To območje katastrsko pripada Sloveniji (k.o. Sečovlje). Slovenija je za to območje pred 25.6.1991 vodila katastrski operat in zemljiško knjigo. Oboje vodi še danes. Po priključitvi Cone B Svobodnega tržaškega ozemlja Jugoslaviji (27.10.1954) je Slovenija vključila v območje takratne Slovenije celotno katastrsko občino Sečovlje, vključno z 113 ha na levem bregu Dragonje.

Takšno dejansko stanje izhaja iz večjega števila pravnih aktov Istrskega okrožnega ljudskega odbora, ki so bili sprejeti med letoma 1947 in 1952.

Da je to območje slovensko, so potrdili tudi slovenski in hrvaški zakoni o določanju občin, ki sta jih Slovenija in Hrvaška sprejemali do 25.6.1991. Hrvaška je še leta 1992 sprejela zakon o občinah, iz katerega ne izhaja, da bi bilo to območje hrvaško.

Dokument hrvaškega ministrstva za zaščito okolja, ureditev prostora in gradbeništvo iz leta 1991 jasno določa, da slovensko Primorje obsega celotno reko Dragonjo in njen izliv v morje. Meja med Slovenijo in Hrvaško tako ni potekala po reki Dragonji, kar pomeni, da je opisano območje slovensko.

Slovenija je še pred 25.6.1991 sprejemala druge splošne pravne akte, s katerimi je urejala reko Dragonjo v celoti, vključno z ustjem. To izhaja tudi iz večjega števila posamičnih pravnih aktov in odločb slovenskih in hrvaških lokalnih organov (predvsem sodišč in policije).

Dejstvo, da je to območje slovensko, izhaja tudi iz popisov prebivalstva in statističnih podatkov, ki so jih zbirali slovenski in tudi jugoslovanski organi.

V nasprotju s spoštovanjem stanja na dan 25.6.1991 je Hrvaška za to območje šele leta 1992 začela s postopki nastavitve lastnega katastra in zemljiške knjige. To je v nasprotju s spoštovanjem stanja na dan 25.6.1991. Ravno tako je Hrvaška nezakonito postavila mejno prehodno točko Plovanija na slovenskem ozemlju južno od Dragonje, pri čemer je gradnjo nadaljevala kljub kontinuiranim protestom Slovenije.

4. Pri določanju meje na območju reke Mure je treba izhajati iz spoštovanja stanja na dan 25.6.1991.

Katastrsko to območje pripada Hrvaški, vendar obstajajo dokazi, da je na dan 25.6.1991 jurisdikcijo na tem območju izvajala Slovenija. To izhaja iz slovenskih splošnih in posamičnih pravnih aktov.

Na tem območju so slovenski ribiči še po letu 1991 nemoteno opravljali ribolov. To je izrecno priznala tudi hrvaška stran. Slovenska policija je na tem območju pred in deloma tudi po 25.6.1991 izvajala jurisdikcijo. Slovenija je zgradila nasipe ob reki Muri na tem območju in jih vsa leta tudi vzdržuje.

Prebivalci naselja Murišče, ki je vpisano v hrvaški kataster, so imeli vse dokumente izdane v Sloveniji in v Sloveniji tudi registrirana vozila ter so na volitvah izkoristili volilno pravico v Sloveniji.

Leta 1956 so se predstavniki geodetskih uprav Slovenije in Hrvaške dogovorili, da se bo katastrska meja uskladila s tokom reke Mure. Na podlagi tega dogovora naj bi se spremenila katastrska meja med republikama tako, da bi Hrvaška na desnem bregu Mure dobila okoli 260 ha, v zameno pa naj bi Slovenija dobila enako velik del ozemlja ob Hotizi. Dogovor po vednosti slovenske strani ni bil izveden v praksi, vendar pa je okoli 1971 slovenska geodetska uprava izvedela (z dopisom iz Beograda), da je Hrvaška del dogovora za desni breg Mure uresničila in na novo vzpostavila kataster za ta del, tako da je 207 od prej omenjenih 260 ha pripadlo Hrvaški. Tistega dela dogovora, ki se tiče levega brega Mure in ki naj bi pripadel Sloveniji, pa hrvaška stran ni uresničila. Tudi na pogajanjih za sklenitev parafirane pogodbe med Slovenijo in Hrvaško o skupni državni meji je Hrvaška imela za osnovo nov, popravljen kataster za desni breg Mure.

Hrvaška tako dogovora ni uresničila v celoti, ampak samo v delu, ki ji ustreza.